

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Grete Hækkerup): Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om administration af Det europæiske økonomiske Fællesskabs forordninger om markedsordninger for landbrugsvarer m. v.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 89) findes i tidenden sp. 1344, udvalgets betænkning til tillæg B. sp. 369).

Der var stillet 9 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Erik Worm: Siden vi havde dette landbrugslovsforslag til første behandling den 22. november, har landbrugs- og fiskeriudvalget, som det fremgår af betænkningen, haft en række møder og her behandlet forslaget. Udvalget har gennem spørgsmål til landbrugsministeren og ved samråd fået aktuelle spørgsmål om beføjelser, administration og kontrolvirksomhed nærmere klarlagt, ligesom ministeren har erklæret sig villig til at orientere landbrugs- og fiskeriudvalget om aktuelle og væsentlige forhold vedrørende administrationen af markedsordningerne inden for landbrugsområdet, og det vil jeg benytte lejligheden til at sige tak for.

Af betænkningen fremgår det, at udvalgsarbejdet har givet sig udslag i flere ændringsforslag, og de ændringsforslag, der er stillet af landbrugsministeren og tiltrådt af et flertal af udvalget, vil jeg anbefale at vi

stemmer for, og stemmer imod de af et mindretal stillede ændringsforslag.

Da der, efter at udvalget har afgivet betænkning, har været en række henvendelser på ny fra organisationer til udvalget, anmoder jeg om en kort udvalgsbehandling inden tredje behandling.

H. C. Toft: Ved første behandling af lovforslaget blev det stærkt understreget, at det var en bemyndigelseslov, der gav ministeren mange beføjelser, og det blev også understreget, at det var nødvendigt med et dybtgående udvalgsarbejde for at få alle forhold belyst. Vi kan nu efter udvalgsarbejdet sige, at i alt fald udvalget har arbejdet ihærdigt både tidligt og sent. Det har da også resulteret i, at der er kommet ændringsforslag. Jeg vil gerne gøre nogle bemærkninger til nogle af disse forslag.

Jeg vil gerne først nævne ændringsforslagene til § 2, stk. 1, der handler om det udvalg, der skal rådgive ministeren. Det er, som om den diskussion, der ikke mindst har været ført i offentligheden herom, har drejet sig om flertal og mindretal, altså om stemmeret i dette udvalg. Udvalget skal rådgive, og når det er sådan, er det da klart, at så må ministeren orienteres om alle de synspunkter, der har været fremført i udvalget, således at der ikke blot er tale om et flertal, der rådgiver, men så der både kan være tale om et mindretal og et flertal.

Nu bliver det sagt i betænkningen her i dag, at de ministerielle embedsmænd ikke har stemmeret. Men når udvalget har den opgave, som jeg her har givet udtryk for, og når ministeren skal have belyst alle synspunkter fra udvalget, så vil jeg mene, at det ikke er nødvendigt, at embedsmændene har denne stemmeret. Det er jo ministerens embedsmænd, der i forvejen har den opgave at rådgive ministeren. Da det under alle omstændigheder er ministeren, der har ansvaret, har vi også fundet det rigtigt, at det er en af ministeriets embedsmænd, der er formand for udvalget, således at denne formand i fuldt omfang hele tiden kan holde ministeren orienteret.

Der er nogle, der har talt om, at man burde have en mindretalsbeskyttelse. Det må være ud fra den forudsætning, at der er stemmeret, og at der kan være tale om en

[H. C. Toft.]

flertalsindstilling og en mindretalsindstilling, men at kun flertalsindstillingen bliver tilkendegivet over for ministeren. Jeg tror ikke, det er ministerens hensigt, og jeg beder derfor ministeren bekræfte over for mig, at han vil arbejde på den måde, jeg her har nævnt. Jeg vil gerne tilføje, at da det er ministeren, der skal lave forretningsordenen, må det være rimeligt, at han i denne forretningsorden drager omsorg for, at der ved møderne i udvalget udarbejdes et sådant referat, at ministeren får fuldt kendskab til de synspunkter, der er fremført under udvalgsarbejdet, således at han har det rigtige og saglige grundlag at træffe sin beslutning på.

Vedrørende § 2, stk. 2, hvorefter ministeren kan bestemme, at visse afgørelser eller dispositioner kan træffes af udvalget, har vi under udvalgsarbejdet fået oplyst af ministeren, at det kun vil ske i begrænset omfang, men at ministeren ønsker at bevare denne formulering for alle tilfældes skyld. Også her er det på ministerens ansvar, det sker, hvis udvalget træffer visse afgørelser, og derfor er også det en god begrundelse for, at formanden for udvalget er en af ministeriets embedsmænd, således at ministeren også her kan blive orienteret. Der står i lovforslaget, at ministeren selv kan gribe ind over for afgørelser og dispositioner truffet af udvalget og ændre dem.

Vedrørende § 3 om autorisation gav jeg sidst udtryk for, at vi gerne under udvalgsarbejdet ville have oplyst, hvilke krav ministeren ville stille. Det har ministeren ikke helt kunnet klarlægge for os, og det forstår jeg for så vidt godt. Men ministeren har oplyst, at de hidtidige krav om autorisation efter loven om landbrugets afsætningsvilkår har været ret begrænsede. Ministeren vil også her lytte til udvalgets forskellige eller ensartede indstillinger, ligesom der kan komme EF-krav om en vis form for autorisation og visse krav til denne autorisation, som enkelte eller flere skal have.

Jeg går derefter til § 4, der drejer sig om at opkræve afgifter. Det er en national bestemmelse, idet det ikke har noget med fællesmarkedets forordninger og markedsordninger at gøre. Efter denne bestemmelse kan ministeren lade opkræve afgifter af danske landbrugsvarer. Det kan komme til

at dreje sig om store beløb; det kan vi ikke vurdere i dag. Men for os at se er det nødvendigt, at folketinget får indseende med, hvilke afgifter ministeren opkræver, og på hvilken måde provenuet anvendes. Også her drejer det sig om en indstilling fra udvalget, hvor ministeren har det fulde ansvar på samme måde som ved de andre paragraffer.

Vi har fra konservativ side lagt vægt på og taget initiativ til et ændringsforslag til § 4, stk. 3, hvorefter ministeren ved hvert finansårs udløb skal meddele folketingets landbrugsudvalg, hvilke udgifter der er opkrævet og til hvilke formål. Dette ændringsforslag er blevet hele udvalgets forslag og er til sidst også tiltrådt af landbrugsministeren. Vi er tilfredse med, at dette ændringsforslag nu vedtages, for derigennem sikrer man folketinget kendskab til dispositionerne, og finder man i folketingsudvalget, når man får disse meddelelser fra ministeren, at afgifterne er urimelige eller uhensigtsmæssige, har et parti jo mulighed for at stille ændringsforslag om, at beføjelserne og bemyndigelserne indskrænkes eller tages fra ministeren.

Under første behandling diskuterede man her i salen, om man kunne lægge afgift på andet end det, lovforslaget handler om, nemlig landbrugsvarer. Der blev også rejst det spørgsmål, om man kunne pålægge en arealafgift og bruge også disse midler til at fremme markedspleje m. m. Under udvalgsbehandlingen har vi fået klart svar fra landbrugsministeren om, at det ikke er muligt i henhold til denne lovgivning at opkræve en arealafgift.

Vi har i udvalget fra forskellige organisationers side fået henvendelser om de afgifter, der i overgangsperioden kan pålægges majs, raps og mælkepulver. Landbrugsministeren har fremsat sine bemærkninger derom, som det fremgår af bilaget til betænkningen.

Under udvalgsarbejdet har landbrugsministeren oplyst, at man havde besluttet, at den mindste mængde, man kunne levere til interventionslageret på korn, var 1.000 t eller 10.000 tønder, medens man i Tyskland, og altså dermed Sydslesvig, kun forlanger 100 t og 1.000 tønder. Ministeren oplyste, at man havde besluttet det, men under udvalgsarbejdet blev det alligevel klarlagt, at dette havde ministeren overhovedet ingen beføjel-

[H. C. Toft.]

se til, før det lovforslag, vi behandler her, er vedtaget, og da skal de nationale interventionsorganer efter ministerens oplysninger være direktoratet. Jeg går derfor ud fra, at det, ministeren gav udtryk for først, er noget, der nu skal behandles i det nationale interventionsorgan og forhandles med de kredse, som har interesse deraf.

Jeg vil gerne sige til ministeren, at det er min opfattelse, at det kvantum, der er fastsat, er alt for stort, for hvad betyder det, når man siger 10.000 tønder korn? Det betyder, at så godt som ingen dansk landmand overhovedet har mulighed for selv at kunne levere varen på interventionslageret, medens mange landmænd i Tyskland udmærket kan levere de 1.000 tønder. Når man i Danmark har sat grænsen så højt som til 10.000 tønder, betyder det, at landmændene er afskåret fra at levere direkte til interventionslageret. Så skal det over kornkøbmanden eller måske flere kornkøbmande. Det skal transporteres dertil og derfra, og når købmanden skal have fortjeneste derpå, går det ud over landmanden, der får en mindre pris.

Jeg mente egentlig, at alle vore bestræbelser skulle gå ud fra at have færrest mulige omkostninger, således at producenten fik mest muligt. Derfor opfordrer jeg landbrugsministeren til, når nu den lov er vedtaget, der giver ham grundlag herfor, at tage nye forhandlinger og drage omsorg for, at man får en minimumsstørrelse for interventionslageret, der er så lav som muligt, i lighed med Tysklands f. eks., således at danske landmænd sikres den bedst mulige pris, hvis det er nødvendigt at levere varerne til interventionspriser.

Det fremgår af udvalgsbetænkningen, at landbrugsministeren har givet tilsagn om, at han vil underrette folketingets landbrugsudvalg om aktuelle og væsentlige forhold vedrørende administrationen af markedsordninger inden for landbrugsområdet. Derved åbnes den adgang, som jeg synes er nødvendig, nemlig at det særlige faglige udvalg, om jeg må sige det sådan, der sidder her i folketinget og behandler landbrugsspørgsmål, får orientering om udviklingen i landbrugspolitikken, om, hvad der forestår, og hvad der er sket. Da det er en folketingsbeslutning, bekræftet ved en folkeafstemning, at vi skal

indtræde i EF og markedsordningerne dermed også er godkendt, finder jeg det rigtigt, at vi her i folketinget stadig er orienteret om udviklingen, og hvad der skal ske ikke mindst på dette område.

Vedrørende det andet lovforslag, om frugt og gartneriprodukter, vil jeg gerne sige, at jeg mener, der i udvalgsbetænkningen mangler en enkelt bemærkning. I lovforslaget om landbrugsvarer er det understreget, at på de områder — det er nævnt i betænkningen om landbrugsvarer — som berører handelsministeren, er det handelsministeren, der kan forhandle med udvalget. Det burde nok bekræftes, at sådan forholder det sig også for gartneri- og frugtsektoren.

Ved første behandling anmodede vi ministeren om at begrunde omfanget af tilskud, lån og garantier, der kan gives i overgangsperioden til frugt- og gartneribrug. Efter det, der blev oplyst under udvalgsarbejdet, må jeg sige, at nu har ministeren begrundet de beløb, der skal være til rådighed. Men også her drejer det sig om indstillinger, og derfor mener jeg at måtte slå fast — og jeg håber, ministeren vil bekræfte det — at der ikke blot kan være tale om en flertalsindstilling, men at ministeren også her orienteres om alle de synspunkter, der har været fremme i udvalget.

På samme måde som med hensyn til landbrugsvarerne har ministeren givet tilsagn om at give landbrugsudvalget oplysninger om aktuelle og væsentlige forhold ved administrationen af markedsordningerne for frugt- og gartneriområdet. Også det er jeg tilfreds med.

På denne baggrund kan jeg anbefale begge lovforslag og udtrykke håbet om, at det, vi her gennemfører, må medvirke til, at vi får en så smidig administration af landbrugsordningerne som overhovedet muligt, og at det, der skal foretages, må blive til gavn for den danske landbostand.

Karlskov Jensen: Jeg er enig med hr. H. C. Toft i, at vi har haft en grundig og saglig udvalgsbehandling og fået belyst mange af de spørgsmål, der har relation til dette lovforslag, der ikke fylder så forfærdelig meget i sidetal, men som alligevel er overmåde betydningsfuldt for administrationen af alle de EF-forordninger, -direktiver osv., som vi skal leve under og med i fremtiden. Jeg vil

[Karlskov Jensen.]

gerne føje til, at en række af de svar, vi har fået, sammen med henvendelserne nu foreligger som bilag til betænkningen. Jeg kan alligevel ikke lade være med at sige, at det havde været ønskeligt, om vi havde fået de sidste oplysninger frem på et lidt tidligere tidspunkt, end tilfældet var — landbrugsministeren ved nok, hvad jeg tænker på. Jeg håber, at de alligevel indgår i landbrugsministerens overvejelser, når dette lovforslag skal føres ud i livet.

Ved første behandling af lovforslaget rejste jeg krav om en større producentindflydelse i det 17 mands udvalg, der er tale om her, som får en ganske central placering i styringen af de eksisterende markedsordninger, og som også får en betydelig indflydelse ved rådgivning af ministeren, når det drejer sig om fremtidige markedsforordninger fra fællesmarkedet.

Landbrugsministeren har under udvalgsarbejdet stillet ændringsforslag, der i nogen grad imødekommer det ønske, vi havde fra venstres side, idet de fire ministerielle embedsmænd i 17 mands udvalget efter dette ændringsforslag skal medvirke uden at have stemmeret, hvad de altså skulle have efter det oprindelige forslag. Det er vi tilfredse med.

Efter det oprindelige forslag havde landbrugsministeren bemyndigelse til at udpege formanden for udvalget blandt udvalgets medlemmer. Det var vi tilfredse med og havde ingen indvendinger imod det, men et flertal i udvalget bestående af de øvrige fire partier har formået landbrugsministeren til at ændre ministerens eget forslag derhen, at formanden nu efter ændringsforslag nr. 2 skal udpeges blandt landbrugsministeriets embedsmænd. Vi har ikke fundet, at denne indsnævring er rimelig, og vi stiller derfor ændringsforslag nr. 1, hvis vedtagelse vil betyde, at vi beholder den ordning, der fandtes i det oprindelig fremsatte forslag, hvorefter ministeren var frit stillet. Heri ligger ikke, at han ikke skal have mulighed for at udpege formanden blandt embedsmændene, men bare, at han er frit stillet.

I landbrugsministerens ændringsforslag nr. 2 til § 2, stk. 1, indeholdes en bestemmelse om en stedfortræderordning for udvalgsmedlemmerne. Den er vi enig i, idet vi

har den opfattelse, at der vil blive tale om overmåde mange møder i dette udvalg, og det vil nok være praktisk, at stedfortræderordningen er netop så fleksibel, som det er foreslået her. Derfor kan vi helt tiltræde dette. Derfor har vi også medtaget denne sætning i vores ændringsforslag, da vi kan tiltræde det. Endvidere bortfalder stemmeretten for de ministerielle repræsentanter også efter vort ændringsforslag.

Jeg skal på venstres vegne principielt anbefale, at vi stemmer for ændringsforslag nr. 1, som vi har stillet. Hvis det nu bliver forkastet — og det gør det jo nok — vil vi i venstre gå ind for ændringsforslag nr. 2, fordi det rummer disse to ting, som vi er tilhængere af.

Det af flertallet — det vil igen sige de fire øvrige partier — tiltrådte ændringsforslag nr. 4, der vedrører § 4, nr. 2, må vi fra venstres side anbefale at stemme imod. Med ændringsforslaget overlades det alene til landbrugsministeren at fastsætte regler for landbrugsfondens administration. Ved at nedstemme det opnår vi, at forslaget også på det område bliver ført tilbage til den oprindelige formulering. Efter ændringsforslaget bliver landbrugsministeren frit stillet, mens hans afgørelse efter det oprindelige lovforslag skulle ske efter indstilling fra udvalget. Det bør efter vor opfattelse være udvalget, der udarbejder en indstilling til ministeren om, hvordan administrationsreglerne skal være for denne landbrugsfond, som for en meget væsentlig del jo rummer penge, der kommer direkte fra landbruget, og som skal tilbage til landbruget igen.

Det er vores opfattelse, at det vil være fornuftigt at inddrage udvalget i udformningen af disse regler. Vi kan ikke se rettere, end at det må være rimeligt, at man inddrager udvalget, som rummer repræsentanter både for handel og industri og for forbrugerne ved siden af producenterne, og lader dette udvalg drøfte retningslinjerne for den fremtidige administration på det område. Vi kan ikke se rettere, end at det vil kunne tjene til, at man vil kunne finde frem til noget afbalanceret, der kan sikre en fremtidig rolig udvikling på det område, som jo rummer ømtålige problemer — det tror jeg alle kan se. Jeg forstår derfor ikke, at man fra flertallets side er imod, at udvalget, dette alsidigt sammensatte udvalg, er med

[Karlskov Jensen.]
til at indstille til ministeren på dette område.

Der ville nok have været mulighed for, at vi havde fået en enig udvalgsbetænkning, hvis man fra socialdemokratiets side havde haft et ønske om det. Vi kunne ikke få den opfattelse, at man havde et sådant ønske. Det spørgsmål, som i det væsentligste skilte, er netop det sidste, jeg her har refereret, og det kunne man altså ikke følge os i.

De øvrige ændringsforslag er vi enige i, og dem vil vi stemme for.

Det, der i særlig grad har givet anledning til en omfattende debat i udvalget, er et spørgsmål, som jeg fremdrog ved første behandling her, nemlig spørgsmålet om, hvilke beføjelser dette 17 mands udvalg skulle have. Jeg gik ind for, at udvalget ikke alene skulle være rådgivende, sådan som det er i henhold til § 2, men at det også i nogle spørgsmål — som det også er efter det oprindelige forslag — skulle være indstillende og i andre spørgsmål igen beslutende. Landbrugsministeren oplyste under første behandling her i tinget, at denne lovgivning ville komme til at medføre noget i retning af 250.000 årlige ekspeditioner i landbrugsministeriet. Det er klart, at man vil ikke være i stand til at håndtere dette, medmindre man i vid udstrækning overlader ikke alene den rådgivende og indstillende virksomhed, men også den beslutende myndighed til dette udvalg og i andre tilfælde til de brancheudvalg, som er nævnt i § 2.

Vor holdning til hele forslaget er bl. a. bestemt ud fra de erfaringer, som man har indhøstet i Holland, hvor man jo nu har levet i fællesmarkedet igennem de sidste 15 år, og hvor man har erkendt nødvendigheden af at delegere netop en betydelig del af administrationen og en betydelig del af beslutningerne ud til erhvervsorganisationerne, bl. a. de såkaldte produktråd. Man erkender fra hollandsk side, at selv om den fælles landbrugspolitik har medført betydelige udvidelser af landbrugsministeriets stab, så ville den være blevet mangefold større, hvis landbrugsministeriet skulle have været ene om at klare beslutningsprocesserne.

Det er fremover en fælles dansk interesse, at dansk landbrug — og jeg kan godt tage

gartneri og frugtavl med her — opnår de bedst mulige vilkår i EF og gør sig stærkest muligt gældende ved udformningen af den fremtidige politik på disse områder. Det er ikke alene en erhvervsinteresse, men det er en fælles dansk interesse. Alle hidtidige erfaringer peger i retning af, at det er den dygtighed og den erfaring og ekspertise, man møder med fra det enkelte land, der bliver bestemmende for den indflydelse, vi får både på de forordninger, der er vedtaget, og — i høj grad — på de beslutninger, der skal træffes fremover. Ud fra dette vil jeg så stærkt og alvorligt, jeg kan, henstille til landbrugsministeren, at han inddrager netop den erfaring og al den ekspertise, vi har i landbrugets — og gartneriets og frugtavlens — organisationer, i rådgivningen og overlader beføjelser og udøvelsen af beslutninger til eksisterende erhvervsorganer alle vegne, hvor det er praktisk og hensigtsmæssigt.

Vi vil i øvrigt stemme for dette lovforslags endelige vedtagelse til sin tid.

Erik Hansen: Jeg tror ikke, der er nogen af de medlemmer af det høje ting, der har deltaget i udvalgsarbejdet vedrørende dette lovforslag, der ikke er fuldt klar over, at denne lov er en bemyndigelseslov med en bemyndigelse, der på mange områder rækker så langt, at det er svært at overskue, hvornår den slutter. Jeg tror heller ikke, der er nogen, der ikke er klar over, at skal denne lovgivning fungere efter sit formål, så stiller det krav om et samarbejde mellem administration og erhvervsliv, mellem organisationerne og politikerne i et omfang og med en tolerance, der vist ikke er sædvanlig.

Jeg vil gerne sige indledningsvis, når jeg sammenholder det lovforslag, der formentlig bliver resultatet efter afstemningerne om ændringsforslagene her ved anden behandling, med det lovforslag, vi havde til første behandling, at ministeren har medvirket til at gøre lovforslaget, om jeg så må sige mere venligt. Jeg vil dog tilføje, når ministeren skal have den ros, at fortjenesten til at få rosen indvandt ministeren i hvert fald på et enkelt punkt ikke just af egen drift, men mere ved, at ministeren konstaterede, at samtlige partier i udvalget havde en bestemt anskuelse, og så valgte ministeren forudseende at tilslutte sig dette flertal. Men

[Erik Hansen.]

i øvrigt skal ministeren roses for alligevel at have bidraget på væsentlige områder til at gøre lovforslaget mere venligt.

Nogle af de problemer, som tidligere ordførere her i dag har draget frem, skal jeg også hæfte mig lidt ved. Ved første behandling rejste jeg problemet omkring rådgivningen, omkring udvalgets indstillingsret og om den lidt anderledes formulering, som var foreslået i det lovforslag, som vi gik let hen over her i dag, lovforslag nr. 87, der jo beskæftiger sig med noget af det samme, men blot vedrører fiskeriet. Man drøftede, om rådgivning skulle ske „i fornødent omfang“, eller rådgivning bare var noget, der fandt sted. Efter mit partis opfattelse må rådgivning forstås på den måde, at der er tale om oplysninger, som kan tilflyde ministeren fra det rådgivende udvalg — og som i øvrigt kan tilflyde ministeren ad andre kanaler også. Der må med den terminologi, der nu engang er anvendt i paragraffen, ikke herse nogen tvivl om, at ingen her er lukket ude.

Om ændringsforslag nr. 2 til § 2, som også andre ordførere har været inde på her i dag, vil jeg gerne sige, at jeg tror, det er rimeligt, at man foretager den ændring, der går ud på, at det er landbrugsministeren, der udpeger formanden blandt embedsmændene. Jeg blev næsten overbevist om rigtigheden heraf, da vi i udvalget havde besøg af en særdeles sagkyndig deputation fra de landøkonomiske foreninger, som fremførte, at det var en naturlig ting, at man havde en del af sekretariatsopgaverne liggende i landbrugsministeriet, og at man i øvrigt næsten aldrig havde oplevet afstemninger. Når man har sekretariatsopgaverne liggende i landbrugsministeriet, og når man af den grund — og i øvrigt af flere andre — lader landbrugsministeren udpege formanden blandt de ministerielle embedsmænd, så tror jeg også, det er rigtigt netop på baggrund af den citerede udtalelse fra deputationen at sige: ja men det er i og for sig ganske overflødigt, at ministeriernes repræsentanter i udvalget har

stemmeret, ud fra den almindelige betragtning, at man næsten aldrig stemmer i udvalget.

Der kan også være andre grunde til at sige, at embedsmændene ikke bør deltage i afstemninger. På baggrund af debatten, der har været ført dels her og dels i bladene om denne ændring i § 2, kan der måske være grund til at sige, at når man undlader at give de embedsmænd, som deltager i det rådgivende udvalgs arbejde, stemmeret, ligger deri ikke på nogen måde nogen nedvurdering af embedsmændenes kvalifikationer og ej heller af vigtigheden af, at de deltager i det rådgivende udvalg. Jeg vil gerne have understreget, at her er der ikke tale om, at man rangerer nogen ned på en andenplads og andre op på en mere markeret førsteplads; det er en rent praktisk foranstaltning, som intet har med vor vurdering af kvalifikationer at gøre. Ved ændringsforslag nr. 3 til § 3, ændres „efter indstilling af“ til „efter forhandling med“. Det drejer sig her om at fastsætte regler for eksport m. v. Også det, synes jeg, er fuldt i samklang med, at man har gjort lovforslaget venligt. Man siger: ja men her forhandler vi om problemerne, her drøfter man problemerne for at finde frem til den bedst mulige løsning af problemerne. Man opererer nogle gange med rådgivning, nogle gange med indstilling og her med „efter forhandling“. Jeg tror, man hermed får en terminologi, der dækker, at på intet tidspunkt skal skarpe standpunkter stilles over for hinanden.

Det samme er tilfældet med ændringsforslag nr. 4 til § 4, hvor man sletter „efter indstilling fra udvalget“, således at ministeren fastsætter reglerne for fondens administration og regnskabsaflæggelse. Jeg tror da ingen sinde, at ministeren vil undlade at drøfte problemerne med det rådgivende udvalg og med andre, som kunne tilføre noget nyt i sagen, som kunne give et godt råd i sagen; naturligvis vil ministeren da i en sådan sag drøfte problemerne.

Ved ændringsforslag nr. 6 tilføjes der et

[Erik Hansen.]

nyt stykke til § 4. Det var den idé, jeg roste ministeren for at han havde tilsluttet sig. Et bredt flertal var indstillet på, at landbrugsministeren ved hvert finansårs udløb skulle meddele folketingets landbrugs- og fiskeriudvalg, hvordan § 4 har virket, hvilke midler der er opkrævet, og hvordan de er brugt. Man har lagt en fast ramme, idet landbrugsministeren har pligt til at komme og meddele folketingets landbrugs- og fiskeriudvalg, hvad der er foregået. Jeg tror, man skal notere sig, at vi her i lovgivningen har fået fastslået, at der eksisterer et landbrugs- og fiskeriudvalg; det er markeret i dansk lovgivning ved denne tilføjelse til paragrafen.

§ 2, stk. 2, gav under første behandling anledning til nogle bemærkninger fra min side. Der er her tale om, at et udvalg kan træffe afgørelse, kan træffe dispositioner. Efterhånden som vi har studeret dette stykke i paragraffen og har forsøgt at gennemtænke det, ikke mindst støttet ved læsning af bemærkningerne til lovforslaget, har vi egentlig svært ved at forstå, at ministeren ikke ville acceptere det forslag, som vi bragte frem i udvalget, men som vi af andre grunde har trukket tilbage, om at slette dette stk. 2 i § 2 i lovforslaget. Vi tror, det bliver vanskeligt at overskue det. Vi tror, det hen ad vejen volder nogle store problemer, som man kunne have undgået, såfremt man havde nøjedes med at bruge § 1. Det skyldes ikke uvilje mod lovgivningen, langt fra, men alene det, at vi hermed gerne ville sige så stærkt, som vi kunne, at her skulle man træde med varsomhed, her drejede det sig om noget, der for os syntes at være uoverskueligt.

Må jeg gøre en bemærkning mere om noget af det, som står i betænkningen, der er udarbejdet af udvalget. Der står, at ministeren har erklæret sig villig til og indforstået med at orientere landbrugs- og fiskeriudvalget om aktuelle og væsentlige forhold vedrørende administration af markedsordningerne. Vi lægger i det radikale venstre megen vægt på dette løfte. Af mange grunde lægger vi megen vægt på det. Der er her tale om en bemyndigelseslov, hvor det kan være svært at overskue, hvad der sker langs hen ad vejen. Det kan måske være svært at forklare, hvorfor man har gjort dette eller hint, og

derfor ser vi hen til disse samråd, denne orientering, som vil blive givet i landbrugs- og fiskeriudvalget, med megen interesse.

Sigtet med denne lovgivning er jo først og fremmest at skaffe et administrationsapparat, at skaffe et forum, hvor man kan udnytte de muligheder, der gives for landbruget i et større markedssamarbejde. Jeg tror, man har skabt — om end ikke i detaljer — det middel, som man her har brug for, men der skal nok langs hen ad vejen føjes en og anden ting til.

Denne lovgivning er vigtig af økonomiske grunde og af mange andre grunde. Den er særlig vigtig, fordi den vel er en af de første i den virkelig omfangsrige række af fællesmarkedslove. Den lovtækt, vi her skaber, og den administration og den forståelse, vi her lægger grundlaget til, kan på mange senere lovgivningsområder let danne skole — forhåbentlig i positiv retning. Enhver, der er med til at forme en lovgivning, som ofte er administrativt snirklet og besværlig, skal gøre sig klart, at der må ikke kunne danne sig nogen myte om, at ved medlemskab af fællesmarkedet fik nærdemokratiet svære kår. Fællesmarkedets politiske og økonomiske beslutninger må ikke gøres til noget, som er fåmandsanliggender. Vi ved jo alle — alle, som er positivt indstillet over for det større markedssamarbejde — at erfaringerne fra andre fællesmarkedslande viser, at befolkningen let bliver passiv og føler, at mulighederne for indflydelse ligesom fortoner sig. Folketinget har også ved denne lovgivning et særligt ansvar for, at passivitet ikke skal brede sig og myter ikke skal dannes.

Med disse bemærkninger kan jeg anbefale lovforslaget med de af ministeren eller hele udvalget stillede ændringsforslag og de af flertallet tiltrådte ændringsforslag.

Aage Frandsen: Under førstebehandlingen gav jeg udtryk for, at SF var meget betænkelig ved gennemførelsen af den slags love, som kun var skabt til, at vi skulle kunne indtræde i fællesmarkedet. Specielt vedrørende landbrugsordningerne, som jo er en del af fællesmarkedets særlig bureaukratiske indretning, var vi særlig betænkelige, og jeg gav udtryk for, at der skulle adskilligt til at overbevise os om, at vi kunne tilslutte os forslaget. Derfor har vi da også i betænkning-

[Aage Frandsen.]

gen skrevet, at vi bliver nødt til at undlade at stemme ved forslaget tredje behandling.

Med hensyn til de stillede ændringsforslag vil jeg godt sige, at vores principielle indstilling til de problemer, der bl. a. berøres i ændringsforslagene, er den, at det skal være det offentlige, der i videst mulig udstrækning skal administrere de penge, der er tale om her, og derfor kan vi acceptere, at det er en fra landbrugsministeriet, som er formand for udvalget. Ligeledes synes vi, det er rigtigt, at et ændringsforslag er stillet om, at landbrugs- og fiskeriudvalget skal orienteres i videst muligt omfang, og at det også er landbrugs- og fiskeriudvalget, som skal orienteres om administration af pengene, mens det rådgivende udvalg ikke kom ind i den forbindelse.

Det rådgivende udvalg er et af de punkter, hvorom der er uenighed, hvilket også viser sig i betænkningen. Vi mener af hensyn til balancen i udvalgets sammensætning, at det er nødvendigt, at landbrugsministeriets og handelsministeriets repræsentanter har stemmeret i udvalget, og det har da også vist sig, efter at betænkningen er skrevet, at man fra forbrugerorganisationen og fra Arbejderbevægelsens Erhvervsråd samt fra Grosserer-Societetet og Industrirådet har protesteret mod, at man på dette punkt ændrer forslaget fra det oprindelige, netop ud fra den betragtning, at man dermed rykker ved balancen i udvalget. Derfor må vi sige, at vi ikke kan tilslutte os ændringsforslag nr. 2. Det samme gælder ændringsforslag nr. 1, som er stillet af venstre.

De øvrige ændringsforslag kan vi tilslutte os.

Landbrugsministeren (Ib Frederiksen):

Jeg vil gerne knytte nogle ganske få bemærkninger til de indlæg, der har været. Jeg vil gerne sige til hr. H. C. Toft i anledning af diskussionen om rådgivning, og hvordan et flertals og et mindretals synspunkter skulle komme frem, at det ændringsforslag, jeg har fremsat, hvorefter ministeriets embedsmænd ikke skulle have stemmeret, bl. a. vil medføre, at de ikke har afgivet deres stemme på et tidligere tidspunkt, men kan rådgive ministeren.

Jeg vil også gerne sige, at jeg naturligvis vil studere, hvor der kommer råd, og spe-

cielt hvor der kommer indstilling, flertallets og mindretallets indstilling, og se, hvad den går ud på. Det vil jeg da gerne give tilsagn om.

Jeg skal også give tilsagn om, at der skal blive taget referat af møderne, når bare ikke hr. H. C. Toft dermed vil forpligte mig til at læse samtlige sider af disse referater. Der må være lejlighed til at gå tilbage i tiden og slå op i disse referater.

Hr. H. C. Toft nævnede også problemet om en arealafgift. Det er korrekt, at jeg har sagt, at den kan ikke indføres ved dette lovforslag, idet det ikke er et skattelovforslag. Vi har i al fald hidtil ment, at en arealafgift hørte ind under skatteområdet. Men jeg vil dog gerne have lov til at tilføje, at jeg dermed ikke har sagt, at jeg ikke havde sympati for en eventuel arealafgift.

Vedrørende interventionsopkøb af korn vil jeg gerne bekræfte, at det er naturligvis under forbehold af, at lovforslaget bliver vedtaget, at det er besluttet at gøre sådan og sådan. Men jeg tror, hr. H. C. Toft vil forstå — det tror jeg oven i købet, hr. H. C. Toft har sagt på et tidligere tidspunkt — at tiden er vidt fremskreden, vi er langt henne, og derfor var der visse problemer, vi var nødt til at klare af i det praktiske, om jeg så må sige — naturligvis med det forbehold, at det først trådte i kraft den dag, loven var vedtaget.

Det tal, vi er kommet frem til, på 1.000 t, er fremkommet efter en forhandling, hvor der var enighed, i hvert fald er der ingen af de organisationer, der har været med til forhandlingen om dette antal tons, der har protesteret. Ordningen gælder jo kun for resten af dette høstår.

Om gartneri- og frugtloven gjorde hr. H. C. Toft de samme synspunkter gældende. Det er givet, at jeg også betragter de to lovforslag under ét; de er jo i vid udstrækning enslydende. Hr. H. C. Toft nævnede, at der måske manglede en bestemmelse om, at udvalget måtte være til rådighed for handelsministeren, men her kan jeg henvise til § 1, stk. 3.

Hr. Karlskov Jensen havde visse bemærkninger til mindretallets forslag. Jeg skal bare ganske klart sige, at de ændringsforslag, jeg har stillet, anbefaler jeg at man stemmer for. Med hensyn til de 250.000 ekspeditioner regner jeg med, at vi er enige om,

[Landbrugsministeren.]

at det er en form for kontorarbejde, der skal ligge i EF-direktoratet.

Hr. Erik Hansen nævnede, at der var et punkt, hvor jeg havde tiltrådt en indstilling fra samtlige partier. Det gjorde jeg naturligvis, specielt da det gik ud på at få lovfæstet, at jeg skulle forpligte mig til at komme og give oplysninger. Jeg har tidligere erklæret mig villig til at komme til samråd, når som helst udvalget ønsker det, og det tror jeg også man har fået indtrykket af under den udvalgsbehandling, der har fundet sted.

Hr. Erik Hansen nævnede også, at § 2, stk. 2, i lovforslaget om markedsordningen for landbrugsvarer burde have været slettet. Jeg erkender, at jeg ikke på det område har fulgt hr. Erik Hansens råd til punkt og prikke, men vil gerne have lov til at gentage, hvad der også står i bemærkningerne, at vi må tilsigte, at administrationen af dette nye område kan ske så smidigt som overhovedet muligt. Samtidig må jeg henvise til de tilsagn, jeg har givet om at komme med oplysninger, når der på væsentlige områder skal ske ændringer.

Jeg vil gerne takke for de venlige ord, der har været sagt om lovforslaget, og slutte af med at sige, at det er jo et nyt område, der skal lovgives for. Det er givet, at det er spændende opgaver, der ligger foran os, og jeg håber inderligt, at dette lovforslag vil blive til gavn for erhvervene, til gavn for samfundet, og at det kan føre til et samarbejde mellem det offentlige — hermed går jeg ud fra, at hr. Erik Hansens ønske om nærdemokrati er tilfredsstillende — erhvervene og brancheorganisationerne, så vi kan få de fordele ud af vores tilslutning til De europæiske Fællesskaber, som vi var nogle stykker der håbede at vi fik.

Hermed sluttede forhandlingen.

§ 1

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 1

forkastedes med 112 stemmer mod 28.

Ændringsforslag nr. 2

vedtoges med 132 stemmer mod 12.

§ 2, således ændret, ændringsforslag nr. 3 og § 3, således ændret,
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 4

vedtoges med 116 stemmer mod 28.

Ændringsforslag nr. 5 og 6, § 4, således ændret, §§ 5 og 6, ændringsforslag nr. 7, § 7, således ændret, §§ 8-17, ændringsforslag nr. 8 og 9, § 18, således ændret, og §§ 19-22 *vedtoges uden afstemning.*

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om administration af Det europæiske økonomiske Fællesskabs forordninger om markedsordninger for frugt og gartneriprodukter m. v.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 90) findes i tidenden sp. 1344, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 465).

Der var stillet 8 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Erik Andersen (Sdrj. amt): Dette lovforslag har vel nok helt naturligt måttet stå lidt i skyggen af det netop behandlede lovforslag, ikke så meget på grund af, at erhvervet frugtavl og gartneri er mindre væsentligt, men på grund af, at problemerne har været nøjagtig de samme, hvorfor også løsningerne for de flestes vedkommende er direkte overført til dette lovforslag. Jeg skal derfor lade være med at gå i dybden med disse problemer, blot nøjes med her at pege på de æn-